

ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGELERİ

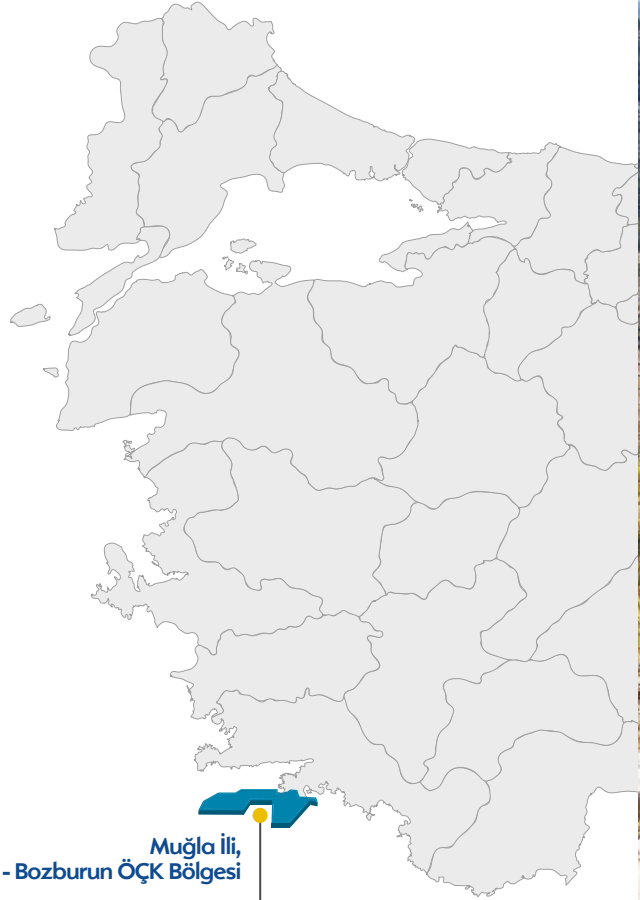

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DATÇA BOZBURUN

*Karadan ve
Denizden*
**Datça-
Bozburun**

Datça-Bozburun 22.10.1990 tarih ve 90/1117 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmiştir. 1443 km²'lik alandan oluşan bölge zengin biyolojik mirası ve tarihi özelliklerini gelecek kuşaklara aktarabilmek adına özel çevre koruma bölgesi ünvanını kazanmıştır. Bölge ülkemizin nadide güzelliklerinin yer aldığı Ege ve Akdeniz Bölgesi kesişimindedir. Muğla iline bağlı olan bölge, Datça ve Bozburun yarımadalarını kapsamaktadır.

Muğla ili,
Datça - Bozburun ÖÇK Bölgesi

Serçe Limanı

Yazıköyü

Mesudiye

Datça

Hisarönü

Selimiye

Bozburun

Datça - Bozburun

Özel Çevre Koruma

Bölgesi

Datça-Bozburun yarımadaı özellikle bitki örtüsü bakımından oldukça zengin bir yapıyı içinde barındırmaktadır. Zeytin ağaçları, kızılçam toplulukları, endemik Datça hurması (Phoenix theophrasti), badem, yerel kekik, zakkum, defne ve keçiyoynuzu tipik Akdeniz bitki örtüsü özelliklerini yansıtmaktadır. Bölgede denizel fauna ve floraı ait 807 tür, toplam 1047 takson, 167 karasal omurgasız, 110 balık, 4 iki yaşımlı, 27 sürüngen, 123 kuş ve memeli türü tespit edilmiştir. Yapılan çeşitli proje çalışmaları ve desteklerle bölgenin gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde devredilmesi için gerekli önlemler alınmaktadır.

Dirsekbükü

Datça - Bozburun

ÖÇK

Bölgesi

Özellikleri

Datça İlçesi; Muğla ilinin güney batısında, kuzeyde Gökova Körfezi, güneyde Hisarönü Körfezi arasındadır. Ege ve Akdeniz'e doğru 70 km'lik uzantısı olan bir arazi yapısına sahiptir. Bu iki yarımada uzun yıllar kara yolu bağlantısı olmadığı için ulaşım daha çok deniz yoluyla sağlanmış, bu nedenle de diğer yörelere göre daha az tahrip edilmiştir. Ancak son yıllarda yolların yapılmasıyla tahribat gittikçe artmaya başlamıştır.

Özel Çevre Koruma Bölgesinin ilk bölümünü oluşturan Datça'nın eski adı "Dadya"dır. İlçe merkezi günümüzde 7 kilometrelik bir alan içindeki yerleşmeler olan Reşadiye, Datça ve İskele adlı mahallelerden oluşmaktadır.

İkinci yarımada olan Bozburun'daki yerleşim yerleri Marmaris merkez ilçeye bağlı Orhaniye, Taşlıca Osmaniye, Hisarönü, Bozburun ve mahallelerden oluşmaktadır.

Yarımadada, tarihten günümüze kadar çeşitli medeniyetlerin ürünü, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzeri özelliklerini temsil eden arkeolojik, kentsel, doğal, tarihi, vb. açılardan korunması gerekli alanlar, sit alanı olarak tanımlanmaktadır. Bu alanlar yarımada üzerinde dağınık olarak yer almaktadır. Bu alanlardan biri olan ve arkeolojik sit alanı olarak tanımlanan Amos; turuncu yerleşmesinin güneyinde, bahçealtı adıyla bilinen yeredir. Burada tiyatro kalıntılarına rastlanmaktadır.

Tarihten günümüze bir çok
medeniyete ev sahipliği yapmış
Datça-Bozburun...

Laryma; Bozukkale diye anılan Kocaman Hisar'ın ne zaman ve kimin tarafından yapıldığı konusunda yeterince bilgi bulunamamıştır. Arkeolojik sit alanı olarak tanımlanmıştır. Bybassium; Turgutlu yerleşiminin içerisindeki bir alanda bulunmaktadır. Patakis; Bozburun koyu girişinde yer alan Kızılada'da ve çevresinde bulunan tahminen kilise kalıntılarının bulunduğu alandır. Bu alan da arkeolojik sit alanı olarak tanımlanmıştır. Bölgenin en önemli tarihsel kalıntılarında biri olan Knidos; Antik Çağ'ın altı Dor kentinden biri olarak Datça Yarımadasında yer almıştır.

**Datça
Hurması**

Kır Kırlangıcı

Bitki Örtüsü ve Canlı Türleri

Bölgenin ekosisteminde ülkemizde nadir görülen bitki ve kuş türleri yer alır. Bu bitki türleri arasında *Maedicago marina*, *Eryngium maritimum*, *Euphorbia paralias* gibi kumul bitkileri *Cupressus sempervirens* (servi), *Pinus buritita* (kızıl çam) ve *Arbutus andrachne* (sandal ağacı), *Phoenix theophrasti* (Datça Hurması) ve *Liquidambar orientalis* (sığla ağacı) dikkat çekmektedir. Kuş türlerine *Falco elenoroae* (karadoğan), *F. Peregrinus* (gökdoğan), *F. Naumanni* (küçük kerkenez), *Hieraetus fasciatus* (tavşancıl), *Larus audouinii* (ada martısı) ve *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* (tepeli ka-

Su Samuru

rabatak); memeli türlerine ise *Monachus monachus* (Akdeniz foku) *Capra aegagrus* (yaban keçisi) ve *Lutra lutra* (su samuru) sürüngenlerden *Testudo graecae* örnek olarak verilebilir.

Bölge, *Hirunda rustica* (kır kırlangıcı), *H. Daurica* (kızılısırtlı kırlangıç), *Merops apiaster* (arı kuşu), *Apus apus* (karasağan) ve *Apus melba* (akkaranlı sağan) türlerinin göç yolları üzerinde bulunmaktadır. Diğer yandan *Falco elenoroae* (karadoğan), *F. Peregrinus* (gökdoğan), *F. Naumanni* (küçük kerkenez), *Hieraetus fasciatus* (tavşancıl), *Larus audouinii* (ada martısı) ve *Phalacrocorax aristotelis desmarestii* (tepeli karabatak), Datça-Bozburun'da olmak üzere yöredeki önemli kuş türleridir.

Kargı Koyu

Datça

Bozburun

Bölge ormanlık alan açısından değerlendirildiğinde hâkim yapının kızılçam (*Pinus brutia*) ile karışık servi ağaçlarından oluştuğu görülmektedir.

Datça hurması (*Phoenix theophrasti*) daha çok vadi tabanlarında bulunmaktadır. Daha önceleri Bodrum Gölköy mevkiinde yetişen Datça hurması, 1980'li yılların başlarında Datça yarımadasının doğusunda görülmeye başlanmıştır. Çok sınırlı yayılışa sahip olan bu tür, kuzeyde Eksera Deresi yamaçlarında ve güney kıyı kesiminde Azganak Tepe, Karacahapıbaşı, Yarımcabaşı Tepe, Kovalıca Tepe, Tanışman Tepe, Lindasbaşı Tepe, Andızcıl Tepe civarında yayılış göstermektedir. Yörede endemik olarak bulunan sığla ağacı mevsimlik dere yatakları ile vadi iç kısımlarında görülmektedir.

Boz Ayı

Vaşak

Yörede özellikle memeli türlerin yaygın olduğu görülmektedir. Bu kapsamda her geçen gün sayısı azalan boz ayının yanı sıra başta tilki, porsuk, vaşak, yaban domuzu, yaban keçisi, sincap, tavşan, karaca, oklu kirpi ve çakal gibi diğer hayvanlar da dikkat çekmektedir.

86 kuş türünün saptandığı bölgede en çok bulunanlar karabatak, şahin, atmaca, doğan, kartal, keklük, çulluk, üveyik, kumru, ağaçkakan, alakarga, ispinoz, serçe, yaban güvercini

ve seralardaki bitkileri döllemekte kullanılan bambus arılarıdır.

Bölgede 26 farklı sürüngen türü saptanmıştır. Bunlar içinde kurbağa türleri, tosbağa, kertenkele, yılan (kör, toros, su, şeritli, engerek gibi) türleri en çok bulunanlardır. Datça-Bozburun Yarımadası'nın kıyılarında rastlanan balık türleri ise mercan, barbunya, istavrit, izmarit, kefal, sardalya, levrek, palamut, kalamar, ahtapot, sinarit, orfoz, lopa, salagos, skorpit ve sokandır.

Karabatak

Kızılıbük

Doğal
Güzellikleri ile

Datça

Bozburun

Bölgede Palamut Bükü, Domuz Çukuru, Kargı Koyu, Mesudiye ve Körmen koyları eşsiz doğal güzelliğe sahip yerlerdendir. Alanda mevcut doğal özelliklerin yanı sıra bölgenin yüksek peyzaj değeriine sahip olması, tarımın kısıtlı alanda yapılması nedeni ile nispeten doğaya uyumlu bir konumda bulunması, arkeolojik ve kültürel değeriilerinin yüksek olması yörenin önemini artırmaktadır.

Datça ve Bozburun yarımadaı doğal ve fiziki yapıları nedeniyle tarımsal potansiyeli kısıtlı yörelerdir. Tarıma uygun alüvyal topraklar daha çok akarsular boyunca görölmektedir. Yalnızca su bulunabilen yerlerde sebze yetiştirilmeye çalışılmaktadır.

2005 yılından itibaren başlatılan Datça – Bozburun Çevre Düzeni Planı Revizyonu ile bölgenin koruma-kullanma dengesi gözetilerek doğal özelliklerinin sürdürülmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda denizel alanlarda Türkiye’de ilk kez koruma kararlarının getirildiği deniz çayırlarının (*Posidonia oceanica*) ve deniz altı biyolojik hayatın koruma altına alındığı bir plan gerçekleştirilmiştir. Çalışma ile Türkiye’de ilk kez denizel alanda mapa, tonoz ve şamadıralama sistemiyle, deniz turizmi ve koruma arasındaki hassas dengenin sağlanması yönünde kararlar alınmıştır. Yine Türkiye’de ilk kez, bölge balıkçılarının desteğiyle azalan balık sayısı ve türlerini korumak amacıyla, oldukça büyük bir sahada balıkçılıkla ilgili kısıtlamaların getirildiği ve bu kısıtlamaların plan hükümlerine yansıtıldığı

bir plan ortaya konulmuştur.

Öte yandan ilk kez, kırsal yerleşim kimliklerinin yerleşimler bazında tek tek belirlendiği bölgede; alanın potansiyelini oluşturan uluslararası anlamda önemli, doğal, ekolojik, tarihi değerleri ve mikroklimatik özellikleri öne çıkartılarak eko-turizm, sağlık turizmi, kültürel turizm açısından geliştirilmesi, koruma-kullanma dengesi çerçevesinde işletilmesi yönünde çalışmalar başlatılmıştır.

Bozburun

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

 Mustafa Kemal Mah. Eskişehir
Devlet Yolu (Dumlupınar Blv.) 9. km.
No: 278 Çankaya - Ankara
 0312 222 12 34
 0312 222 26 61